

Posudek diplomové práce
Kasikismus/klientelismus ve Španělsku v letech 1874 – 1923
Sonda do historiografie, FFUK 2015, 172 s.
Bc. Pavel Šmída

Diplomová práce Pavla Šmídy je věnovaná historiografické diskusi závažného společenského problému, klientelismu, jenž má hluboké historické kořeny a býval v historiografii spojován s italským a španělským prostředím především. Ovšem již studie, které vznikly v projektu vedeném koncem osmdesátých let minulého století A. Maćzakiem, rozšířily geografický záběr.¹ Začátkem devadesátých let právě Antoni Maćzak velmi přesvědčivě předvedl, že snad není evropské země, již by se problém netýkal a nabídl jej jako téma pro komparativní studium.² Ačkoliv on sám se soustředil na raný novověk, byl jeho přístup inspirativní pro rozšíření tázání po časové ose a konec konců i pro bližší prostudování španělského případu. Kasikismus, patronáž, klientelismus a korupce se prolínaly. Navíc již v tomto výzkumu Antoni Maćzak vnesl do dané problematiky pohled sociologie, antropologie a politologie. Úkolem diplomanta bylo postihnout jak se formoval diskurs ve španělské historiografii v kontextu.

Diplomní práce je rozdělena velmi logicky do dvou částí. V první je v úvodu představen záměr diplomanta, a v pěti následujících kapitolách nejdříve autor řeší společenskou situaci ve Španělsku v období restaurované bourbonské monarchie (1874 – 1923), následně představil kasikismus jako španělskou variantu klientelismu v tomto společensko-historickém kontextu. Součástí problému je instrumentální využití vztahů závislosti při volbách, relace mezi klientelismem / kasikismem a korupcí. Vztahy vzájemné podpory, ochrany a z ní vyplývajících výhod studuje autor v pracích sociologů, politologů i antropologů, kteří formulovali definice konceptu, formulovali typologie jevu. Pozornost potom věnoval samotné terminologii v češtině, španělštině a angličtině, v níž je vedena převaha odborné debaty.

Druhá část práce je věnována historiografii kasikismu. Po uvedení do historického kontextu následují tři kapitoly v nichž autor nejprve představil dobové kritiky kasikismu, které klasifikuje do tří skupin – regeneracionisty, generace 98 a generace 14. V další kapitole se snaží předvést jak systém kasikismu ve společnosti fungoval. V poslední kapitole představuje interpretace, které kasikismus ztotožňují s feudalismem. Patronát oligarchů vidí jako nástroj ztělesňující zlo společnosti starého režimu – residuum feudalismu ve společnosti hledající cestu k modernitě. Současně identifikuje autory, kteří toto spojení rozporují. Na závěr autor vybral několik málo výňatků z dobových textů jako pokus o textovou analýzu, práci doplnil ilustrativní přílohou.

¹ A. Maćzak Hrsg. Mitarb. von E. Miller-Luckner, *Klientelsysteme im Europa der frühen Neuzeit*, Oldenburg 1988.

² A. Maćzak, *Klientela. Nieformalne systemy władzy w Polsce i Europie XVI-XVIII W.* Warszawa: Semper, 1994

Rozbor historiografie klientelismu/kasikismu poukázal na vzájemné propojení badatelů ve společenských vědách, velký vliv anglosaské historiografie na španělský diskurs a současně potvrdil, že téma není zdaleka vyhaslé, ba naopak. Diplomant ve své práci prokázal schopnost vymezit si problematiku, formulovat badatelskou otázku a opřít se o společenskovědní koncepty, které mu pomohly toto široké téma uchopit. Autor byl pro tuto práci dobře jazykově vybaven. Jeho práce s texty je odvedena svědomitě a korektně. Předvedl, že je schopen samostatné badatelské práce.

Ve svém celku je práce pozoruhodným příspěvkem ke studiu vývoje diskursu o klientelismu ve španělských podmínkách ve společenských vědách. Ve srovnání s požadavky kladenými na magisterské práce je autorova práce s prameny na vyšší úrovni, svým rozsahem se práce dostává také nad obvyklé požadavky. Na druhé straně autor neměl nedostatek času na její vypracování, mohl tudíž věnovat přeci jen víc pozornosti jazykové redakci a formální úpravě (text v poznámkách by neměl být členěn do odstavců, viz s. 34 - 36, subkapitola 10.3 je označena jako samostatná kapitola 11, v poznámce č. 4 je první uvedení práce S. Corzo Fernández bez místa a roku vydání.) Podobných prohřešků se v práci najde více, pro eventuelní další využití by bylo třeba je opravit, aby nesnižovaly kvalitu práce, která je zajímavá a dobře se čte. Tyto výhrady nejsou závažné, práci ráda doporučuji k úspěšné obhajobě.

Navržená známka: výborně

26.1. 2015

Prof. PhDr. Luďa Klusáková, CSc.